

Ook groen mbo exporteert nu kennis en skills

'China is hot'

China heeft grote ambities. Maar met alle groei en modernisering gaan er ook dingen mis, bijvoorbeeld op het gebied van voeding en milieu. Niet zo gek dat het land naar buiten kijkt waar Chinezen kunnen leren hoe ze het in eigen land beter kunnen organiseren. Bijvoorbeeld naar groen mbo en hbo in Nederland. "Food safety is een enorm issue", zegt Holleman van Groenhorst.

'Ze zijn heel gemotiveerd en dankbaar, en ze slagen allemaal'

China is voor Frits Veltkamp, die internationale projecten coördineert bij Lentiz Onderwijsgroep, slechts een van de landen. Maar zegt hij, het is voor het aoc wel een prominent land wat samenwerking betreft. “We hebben er een twaalfstal partnerscholen, meestal op een mbo+-niveau. Dat is waarschijnlijk het grootste netwerk dat een mbo-school er heeft.”

Bij Groenhorst, het andere aoc dat veel met China doet, is international project manager Harm Holleman de persoon die dat regelt. Hij is net terug uit China. De school heeft een partnerschap met twee scholen op mbo-niveau. De Aeres Groep waar Groenhorst onder valt, is ook heel trots op de samenwerking met Huishan Dairy. Eind maart ondertekende de melkproducent, die binnenkort melk betreft van 400.000 koeien, een contract voor sponsoring van de opleiding van Chinese leerlingen in Barneveld.

Bij beide onderwijsinstellingen startte de samenwerking een jaar of twee geleden. Het gaat om BTEC-opleidingen. BTEC, *Business and Technology Education Council*, garandeert een internationaal erkend mbo-diploma. Terwijl Lentiz dit voor tuinbouwopleidingen organiseert, zit Groenhorst in de melkveehouderij. Een BTEC-opleiding duurt twee jaar, Nederlandse docenten geven les in China en Chinese leerlingen komen drie maanden naar Nederland.

Internationale blik

Joep Houterman, lid College van Bestuur van de Aeres Groep en eerder tien jaar lang werkzaam bij Nuffic – de organisatie voor internationalisering in hoger onderwijs – heeft namens Groenhorst het contract met Huishan getekend. Hij was lid van een delegatie rond minister Bussemaker van Onderwijs. De instroom van Chinese studenten is niet van gisteren, zegt hij. “Dat is vooral in hoger onderwijs vijftien jaar geleden begonnen.” Wageningen University, waar het blad *Resource* eind april met een special kwam over China, meldt dat er nu 536 Chinese studenten en promovendi studeren en werken op de universiteit. Ze zoeken hun weg op de fietspaden rond de campus, in de bibliotheek van het Forumgebouw of de sportvelden rond de stad. China staat wat buitenlandse inbreng in Wageningen

Holleman instrueert een Chinese leerling: “Er zijn voor mbo groen in China nog veel meer mogelijkheden dan alleen tuinbouw en melkveehouderij”

betreft ver aan kop, en de Chinese instroom groeit nog elk jaar. In sommige masters, bijvoorbeeld Food Safety, is de helft van de studenten Chinees. En ook in andere foodopleidingen zijn ze met velen. Het eerste buitenlandse bedrijf op de Wageningse campus is Chinees: het zuivelconcern Yili start er een researchvestiging.

In het mbo is het beeld anders. Niet alleen wat China betreft, maar internationalisering in het algemeen ligt er moeilijker. “Er zijn wel vraagtekens gezet”, zegt Houterman. “Moet dat nou zo nodig in het mbo? Die mensen blijven toch bijna allemaal in Nederland.” Ja, het moet, vindt hij, het onderwijs wordt er beter van. “We hebben immers te maken met een sector die uitermate internationaal is. Of je daar veel van merkt, hangt af van je functie, maar als je in zo’n internationale sector gaat werken, is het goed om daar in het onderwijs aandacht aan te schenken. Het gaat ons er uiteindelijk om dat we in de groene sectoren mensen krijgen die wereldwijd zijn op hun terrein.”

Dan heb je ook docenten nodig die dat kunnen. “Docenten kunnen in de uitwisseling een internationale blik ontwikkelen. En ze leren vooral ook om de situatie hier in perspectief te

‘Het gaat ons er uiteindelijk om dat we in de groene sectoren mensen krijgen die wereldwijd zijn op hun terrein’

zetten.” Dat zegt ook Veltkamp. Voor Lentiz-docenten geeft een paar weken lesgeven in China een extra dimensie aan hun beroepsuitoefening, denkt hij. “Het maakt dat ze ook frisser naar hun eigen onderwijs hier kijken.”

Internationale context

In het hbo zijn de motieven voor uitwisseling van docenten en studenten vaak dezelfde, zo blijkt uit de woorden van Peter van Dongen, bestuursvoorzitter van Hogeschool Van Hall Larenstein. “Het is niet alleen heel verrijkend voor de Chinese studenten om hier te studeren, maar ook voor onze Nederlandse studenten. We willen hen als school een internationale context bieden waarin ze samen studeren met mensen uit andere culturen.”

De contacten met China heeft de hogeschool sinds 2000, met universiteiten

in Kunming en Beijing. Er is een 2+2-programma dat loopt in China en andere niet-EU-landen. Studenten zitten eerst twee jaar op hun eigen universiteit en komen daarna twee jaar hier. Ze zien in China soms Geert Houwers, docent Horticulture die er twee keer per jaar een week gastlessen verzorgt. Eisen voor Engels zijn hoger dan in het mbo, dat vergt voorbereiding. En ze moeten bijvoorbeeld ook een bedrijfsanalyse doen of een kwaliteitssysteem opzetten voor een tuinbouwbedrijf in China. “Onderwijs in China gebeurt altijd binnen de universiteitsmuren”, zegt Houwers. “We dwingen ze naar buiten te stappen.” Bij VHL zijn er nu 54 Chinese studenten, vooral in Wageningen (Bedrijfskunde & agribusiness). Hun baanmogelijkheden worden beter, verzekert Houwers. “Vooral de praktische aanpak is heel interessant. Niet zozeer de scholen, maar vooral de bedrijven – met name Nederlandse bedrijven met vestigingen daar – zien de voordelen van de samenwerking met ons als hogeschool. Als ze dan zijn afgestudeerd, combineren ze begrip voor beide culturen met de nodige praktische vaardigheden.”

Elliott en Harry hebben nu veel meer zelfvertrouwen

HARRY EN ELLIOTT

In de gang op de derde verdieping van Hogeschool Van Hall Larenstein in Velp zitten Harry Li Yungxing en Elliott Zhao Yi, beiden 21, en Geert Houwers, docent International Horticulture, aan de koffie. Harry en Elliott zijn de namen die ze gekozen hebben, zoals de meeste Chinese studenten doen, om het hun Westerse kennissen gemakkelijker te maken. Harry komt over als een extrovert meisje, vrolijk en zeker niet teruggetrokken of verlegen. Ze is al een jaar en acht maanden in Nederland en nu bezig met een afstudeerscriptie over verontreiniging, “*how to deal with contamination*”, verklaart ze. Na Van Hall Larenstein wil ze verder met een masteropleiding aan Wageningen University, in Plant Sciences. Elliott, wat stiller maar heel alert, is acht maanden in Nederland. Hij vertelt dat hij weleens op een zondag voor een gesloten winkel stond. Maar ook hij voelt zich erg thuis. “Het is vooral erg leuk om hier te studeren”, vindt Harry. Wel even wennen aan

de Nederlandse aanpak, maar ze zien de voordelen ervan. “In de groepsprojecten – elk semester komen ze in een ander groepje van vier of vijf studenten overal vandaan – vraagt communicatie, elkaar begrijpen, veel tijd, maar het is noodzakelijk”, denkt Elliott. “Je moet ook wennen aan een andere werkwijze, maar het is heel interessant om met andere culturen samen te werken.”

“In het begin was ik nog bang om domme vragen te stellen”, zegt Harry. “En in China is het lastig om met docenten en deskundigen in contact te komen, hier gaat dat veel gemakkelijker.”

“Ik ben heel erg veranderd”, denkt ze. “Je bent hier veel onafhankelijker, bijvoorbeeld van je ouders. Ik heb nu veel meer zelfvertrouwen, ik ben minder bang voor dingen, ik durf voor mezelf op te komen.” Elliott knikt: dat geldt ook voor hem. Harry: “Ik heb ook wel gemerkt dat het beter is om direct te zijn als er iets niet goed gaat. Dat werkt beter dan dat je ontwijkend bent en vooral heel beleefd wilt zijn.”

Met een buitenlands diploma stijgen succeskansen in China

In beeld

Met China is er sprake van *push* en *pull*, denkt Houterman. “De Chinezen hebben een scan gedaan: waar heb je goed beroepsonderwijs in de wereld? Nederland staat in dat rijtje. Het mbo is nadrukkelijk in beeld.” Maar internationalisering in het mbo heeft zich totnogtoe vooral op Europa gericht, nu in het Erasmus+ programma. “Voor een land als China bestaan dat soort programma’s niet.” Het belang van China is duidelijk, bevestigt ook Frits Veltkamp. Het land heeft met bijna 1,4 miljard inwoners de grootste bevolkingsomvang ter wereld. “Voldoende voeding, dat redden ze niet met de traditionele tuinbouw.” De samenwerking van Lentiz concentreert zich in de Chinese regio’s waar tuinbouwbedrijven uit het Westland vestigingen hebben, bijvoorbeeld in de regio rondom Kunming. “Die bedrijven hebben er belang bij dat mensen goed opgeleid worden.” Er is volgens Veltkamp en Holleman veel waardering vanuit China. Holleman: “Ze zeiden letterlijk: wat heb je met die jongens en die meisjes in Nederland gedaan?” “Leidinggevend merken dat mensen die hier zijn geweest, anders naar de dieren kijken en anders functioneren”, zegt Houterman. “De consequentie is inderdaad dat een hrm-manager zegt: dat soort mensen moeten we hebben.”

Toeristenvisum

De grootste barrière is geld, denkt Veltkamp. Reden waarom Aeres zo blij is met het sponsorcontract. “Het is erg duur voor de kinderen waar het om gaat, vaak van het platteland. We vragen 5000 euro voor de cursus, inclusief verblijf, transport, visumkosten.” Maar, zegt hij, “ze vinden het allemaal geweldig. Ze werken heel hard en zijn heel dankbaar. Ze slagen ook allemaal. We hebben wel een selectie, want ze krijgen eerst lessen in China.” Behalve geld ligt het voor mbo moeilijker omdat leerlingen hier niet aan het normale mbo-programma kunnen deelnemen. Daarvoor moeten ze immers de Nederlandse taal beheersen. Vandaar de BTEC-cursussen. Ze kunnen ook alleen op een toeristenvisum komen. Voor het hoger onderwijs is dat beter geregeld. “Ik pleit ervoor dat het mbo op vergelijkbare wijze geëquipeerd wordt”, zegt Houterman. “Het is dan echt niet de bedoeling om zoveel mogelijk mensen hierheen te halen, want het doel blijft dat internationalisering moet bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs.” ■

‘Ze zeiden in China: wat heb je met die jongens en die meisjes in Nederland gedaan?’

China ziet onderwijs als investering in de toekomst van land en individu